

FEMAD⁵

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

neděle 15. 9. 2024

Vedoucí dramaturgického semináře Petr Hanák v tomto čísle zpravodaje hovoří o tom, jak silně byla letos na našem festivalu zastoupena ženská témata. Proto si dovoluujeme rozloučit se se čtenáři pozdravem od jedné z nejsilnějších žen vesmíru.

◀ Obrázek vytvořila AI podle promptu „Wonder Woman v sauně“.

BESEDA V KRUHU

ZABÍJÁK JOE

Naděje, nebo beznaděje. Tot otázka! Debaty skončila plíchnou - představení přináší na konci začátek dalšího kola utrpení, zároveň ale působí katarzně.

ČERNÁ OSOBA

Kouřili jste, až jsem měla záchvat kašle. Jsem hodná holka, nesnáším sprostárny. Bylo tam moc krve. V podstatě se mi to vůbec nelíbilo.

BÍLÁ OSOBA

Chválím scénu, člověk hned věděl, v jakém prostoru jsme, v jaké zemi jsme i v jakém čase jsme - to ten nápad s digitálními hodinami. Korunu tomu dodala skvělá hudbě na závěr. A herci byli skvělí všichni.

NÁZORY Z PLÉNA:

Nahota, násilí a sexy byly podány funkčně, až na scénu toho orálu.

Bordel na scéně značí bordel v našich hlavách.

Je to nejspíš černá komedie, ale žánrové zařazení her je od konce 20. století těžké. Důležité je sdělení.

PRÁSK, A JE TU PRIMITIV

Jelikož v poděbradském divadle soubory příliš nepoužívají oponu a hrají v prostoru nad orchestřištěm, dříve než **Divadelní studio 3** spustí do hlediště svou „zabijáckou“ palbu, může divák „číst“ ve scéně zaplněné stovkami předmětů. Jejím autorem je Luboš Štěpán, zároveň představitel Chrise.

Jak jste se odhodlali pro tak bohaté kulisy a rekvizity?

Jsmo celkem dobří kutilové, já jsem jednu dobu dokonce dělal truhlářinu. Tahle inscenace navíc potřebuje reálné kulisy se vším všudy. Proto jsme zvolili i takovou opulentnější scénu, než bývá zvykem.

Jak jste došli k americké hře ze současnosti?

Ona je třicet let stará, ale třeba oproti Boženě Němcové to tedy současné je. Hlavně téma je stále aktuální - mezilidské vztahy a kam až je člověk schopen sáhnout, když je na dně. K jakým prostředkům se může uchýlit. Kde je morálka lidí jako takových. Tak jsme se vrhli do takového drsnějšího tématu.

Stává se, že text občas řekne něco i herci. Vnímáte jeho nastudování jako výzvu?

Charaktery lidí, které hrajeme, výzvou jsou. Jdou proti našemu vlastnímu typu. Dostat se

do povahy těch nejnižších a nejprimitivnějších lidí... (PRÁSK - z hlediště se ozve hlasitá rána z pistole a následně „tyvole“, Luboš Štěpán se v zákulisí směje) No, takže na zkoušení bylo nejtěžší, abychom nadýchali naturely těch lidí.

Na programu máte upozornění, že se ve hře kouří. Není kontroverzní používat skutečné cigarety?

Ne, není. Markýrování v tomhle případě by nebylo na místě, kouření k tomu patří. A patří k tomu i sexuální scény, vulgární mluva.

Jak vnímáte FEMAD?

Už jsme tady byli několikrát, naposledy před pár lety se Srnkami. Jsme tady hrozně rádi, je to pro nás milá přehlídka a srdcovka. ■

DIVÁCKÉ VÝKŘIKY

Viděl jsem jiné zpracování a Joe tam byl sympatičtější.

Zajímavé, jak publikum ve dvou případech ztichne - když jde o nahotu a pak o sto tisíc dolarů.

Skvělá souhra, suverenita herců, typově přesné.

KLUB DRAMATURGICKÝ: PETR HANÁK

Dramaturgie se dotýká úplně všeho. Od výtvarna přes režii až po herectví. A tak i seminář, který vedu, tudíž nemá zacíleno pouze na jednu konkrétní složku inscenační tvorby. Snažíme se zevrubně probrat, jak vnímáme určité problémy viděných inscenací. Letos jsem si s sebou přivezl

teoretickou publikaci z doby první republiky. Je zajímavé, jak je stále aktuální a přehledná. Ukazuje, že problémy, které ochotnické divadlo řeší dnes, se v určitých modifikacích řešily i před více než 100 lety. Knihu jsem získal náhodou z antikvariátu a jsou tam přehledná desatera pro herce, režiséry nebo se v ní vysvětluje právě pojem dramaturgie. Musím přiznat, že jsem v minulých letech neměl pocit, že by FEMAD nějak jasně vymezenou dramaturgii měl. Myslím tedy co se týče výběru představení, které tu byly prezentovány. Nevím, jestli je to letos náhodou, nebo záměrem, ale bylo zajímavé, jak se sešly inscenace, které jsou takovým celospolečenským podobestvím. Vytvářely schéma určitých společenských názorů. Jsou tu výrazným způsobem zastoupena ženská témata. Letos tu tedy jistou dramaturgickou linku, byť třeba bezděčnou, vnímám. Následně je velmi zajímavé poslouchat, jak soubory, které text realizovaly, nebo ho viděly zpracovaný, hodnotí své minulé zkušenosti. Například, že si s ním úplně nevěděly rady, nebo ho viděly ne zcela zdařile zpracovaný. A tady je překvapilo, jak najednou toto konkrétní zpracování dokázalo jejich pohled na zmíněný text změnit. ■

KLUB REŽIJNÍ: PAVEL KHEK

Když mi letos Lála zavolal, neváhal jsem. Je to pro mě inspirace a návrat do časů kdy jsem tady studoval Hotelovou školu. O amatérském divadle nemám tak velký přehled, občas něco stihnu na Hronově. Nechci říct, že jsem nezkušený, kdysi jsem byl na Karlínské třísce, ale už si to

moc nepamatuji. Nevím, kdo kdy rozdělil divadlo na profesionální a amatérské, příliš tomu nerozumím. Osobně ho rozděluji na dobré a špatné. Obě strany se mohou jen obohatit. Já se vždy cítím víc být režisérem. Divadlo dělám, protože mě baví ten zkušební proces, mě ani nebaví vidět ta představení (se smíchem). Kdysi jsem napsal diplomovou práci na téma „Režie jako formování souboru“. Ten soubor někdo vést musí, lidi v té svobodné kreativní atmosféře po delší dobu formovat, učit, dávat jim úkoly, pak vidí, jak herecky rostou. A že u toho mohou být neshody? Konflikt je taky posun. Když je o něčem důležitém a je profesionální, potom si řekneme: „Dobry ted' jsme se posunuli dál.“ Režie je umění obrátit nevýhodu ve výhodu. Divadlo je celoživotní proces vzdělávání. Ve chvíli, kdy si řeknete, že to umíte, je konec, to je strašná lež. Každý projekt přináší novou výzvu. Třeba momentálně chci poprvé použít v inscenaci výrazné vizuální technologie, kamery a projekce na jevišti. Seznamuji se s tím, nejsem toho moc velký přítel. Mám rád divadlo založené na kontaktu herce a diváka v daný okamžik. Můj pedagog na režii mi kdysi řekl že režie se naučit nedá, člověk to v sobě musí mít, a zároveň mi řekl o věcech, jaké z jeho zkušenosti byly výhodnější. Tam někde chci mířit. A nikde není napsáno, že se z tohoto nebo tamtoho pravidla se nedá udělat výjimka. Může to fungovat i naopak, v tom je to divadlo opravdu kouzelná alchymistická laboratoř kde žádná pravidla. ■

KLUB HERECKÝ: VÁCLAV ŠPIRIT

Jsem nesmírně rád, že jsem znovu po letech na FEMADu v Poděbradech. Byl jsem jedním z organizátorů festivalu už v 70. letech a byl jsem, řekněme u výběru představení. Pak jsem odešel a asi po 15 letech jsem se mohl vrátit. Oslovil mě Ladislav Langr někdy v roce 2005, že se chtějí vrátit k určitému systému černého a bílého kritika, které v začátcích vymyslel Jan Pavlíček ještě ve spolupráci s Pavlem Boškem, hercem, dramatikem a publicistou, známým ze spolupráce s Ivanem Vyskočilem. Nyní zde na Femadu vedu herecké semináře. Na herectví považuju za nejdůležitější talent, ale ne vždy je talent hned zřejmý. Někdy se může odhalit až v průběhu času. Nicméně, aby mohl být herec úspěšný, je zapotřebí ještě mnoho jiných lidských kvalit. A těmi jsou především píle, pracovitost, dochvilnost. Je potřeba umět text a to třeba už na třetí zkoušce, aby herec mohl poslouchat, vycházet s kolegy. A taky aby byl ješitnej, ctižádostivej. Skutečný herec často bývá afektovaný ješitou v tom nejlepším slova smyslu. Určitě je třeba umět řešit konflikty, které jsou v divadle na denním pořádku. Ony jsou někdy konflikty velmi zdravé. Vzpomeňme na Vladimíra Pucholtu a Pavla Landovského ve hře Revizor ze 60. let v Činoherním klubu. Z kuloárů od Jana Kačera vím, jak mezi těmito skvělými herci panovala zdravá konkurence a soutěživost byla přímo hmatatelná. Nejkrásnější pohled na herce je, když ve filmu či na jevišti prostě existuje. Nemusí nic moc dělat, a přitom je v jeho výrazu všechno. Třeba Rudolf Hrušínský nebo Jean Gabin. Tento typ herectví považuju za skutečné umění a alchymii. ■

NA 53. ROČNÍKU FESTIVALU FEMAD BYLY UDĚLENY TYTO CENY:

Nejlepší inscenace

MonAmour Mnich, z. s.

MODELKA XXL

Nejlepší ženský herecký výkon

MonAmour Mnich, z. s.

Monika Nováková za roli Vendy v inscenaci:

Modelka XXL

Nejlepší mužský herecký výkon

Divadelní studio D3, Karlovy Vary

Luboš Štěpán za roli Chrise v inscenaci: Zabiják Joe

Za výtvarné pojetí scény

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla

KRÁL UBU ANEB MŠE ZA VZNEŠENÉ DUŠE

Za hudební složku

Rádobydivadlo Klapý

SKOŘÁPKA

Cena seminářů

Za kolektivní herectví a invenční využití loutek

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla

KRÁL UBU ANEB MŠE ZA VZNEŠENÉ DUŠE

Cena divácké poroty

Za režijní vedení a dramaturgickou úpravu

Divadelní studio D3, Karlovy Vary

Zabiják Joe